

प्रदेश लोक सेवा आयोग, कर्णाली प्रदेश

प्रदेश निजामती सेवाको शिक्षा सेवा, शिक्षा प्रशासन समुह, अधिकृतस्तर नवौ तहको खुला, अन्तर तह र आन्तरिक अन्तर सेवा तथा स्थानीय सरकारी सेवाको शिक्षा सेवा, शिक्षा प्रशासन समुह, अधिकृतस्तर नवौ तहको खुला प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम र परीक्षा योजना

पाठ्यक्रमको रूपरेखा:- यस पाठ्यक्रम योजनालाई दुई चरणमा विभाजन गरिएको छ।

परीक्षाको चरण	परीक्षाको किसिम	पूर्णाङ्क
प्रथम चरण	लिखित परीक्षा (Written Examination)	२००
द्वितीय चरण	अन्तर्वार्ता (Interview)	३०

प्रथम चरण: लिखित परीक्षा योजना (Written Examination Schedule)								
पत्र	विषय	खण्ड	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	प्रश्नसंख्या	परीक्षा प्रणाली	प्रश्नसंख्या×अङ्क	समय
प्रथम	प्रशासन र व्यवस्थापन र सेवा सम्बन्धी सामान्य विषय	(क) प्रशासन र व्यवस्थापन	५०	४०	१०	छोटो उत्तर (Short Answer)	१०प्रश्नx५अङ्क =५०अङ्क	१ घन्टा ३० मिनेट
		(ख) सेवा सम्बन्धी सामान्य विषय	५०		५	लामो उत्तर (Long Answer)	५प्रश्नx१०अङ्क =५०अङ्क	१ घन्टा ३० मिनेट
द्वितीय	सेवा सम्बन्धी प्राविधिक विषय		१००	४०	४	विश्लेषणात्मक समिक्षा	४प्रश्नx१५ अङ्क =६०अङ्क	३ घन्टा
					२	विश्लेषणात्मक र समाधानमुलक उत्तर	२प्रश्न x२०अङ्क =४०अङ्क	
द्वितीय चरण: अन्तर्वार्ता (Interview)								
विषय					पूर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली		
अन्तर्वार्ता (Interview)					३०	बोर्ड अन्तर्वार्ता (Board Interview)		

द्रष्टव्य

- यस पाठ्यक्रम अनुसार दुई पत्रको लिखित परीक्षा लिईनेछ।
- खुला र समावेशी समूहको एउटै प्रश्नपत्रबाट परीक्षा सञ्चालन हुनेछ।
- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी वा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुनसक्नेछ।
- प्रथमपत्र खण्ड (क) र खण्ड (ख) को लिखित परीक्षा एकै दिनमा हुनेछ। द्वितीयपत्रको लिखित परीक्षा फरक दिनमा हुनेछ।
- परीक्षा हलमा मोबाइल फोन, स्मार्ट वाच, हेड फोन वा यस्तै प्रकारका विद्युतीय उपकरण, पुस्तक, नोटबुक, झोला लगायतका बस्तुहरू लैजान पाइने छैन।
- लिखित परीक्षामा यथासम्भव पाठ्यक्रमका सबै एकाईबाट प्रश्नहरू सोधिनेछ साथै परीक्षा योजनामा उल्लेख भए बमोजिमका प्रश्नहरू पाठ्यक्रमको जुनसुकै एकाईबाट पनि सोध्न सकिनेछ।

७. प्रथमपत्र खण्ड (क) को लागि एउटा मात्र उत्तरपुस्तिका हुनेछ भने प्रथमपत्रको खण्ड (ख) र द्वितीयपत्रका प्रत्येक प्रश्नका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरू हुनेछन्।
८. समस्या समाधानको उत्तर आवश्यकता अनुसार निम्नानुसार चार भागमा विभाजन गरी प्रस्तुत गर्नुपर्नेछ।
- A. पहिलो भागमा समस्याको पहिचान।
 - B. दोश्रो भागमा समस्या समाधानको लागि मौजुदा सरकारी नीति र कार्यक्रम।
 - C. तेश्रो भागमा समस्या समाधानको लागि सुझाव।
 - D. चौथो भागमा सुझाव कार्यान्वयन अनुगमन र मूल्यांकन गर्ने ठोस तरिका।
९. यस पाठ्यक्रम अनुसारका पत्र/विषयका विषयवस्तुमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम तथा नीतिहरू परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगावै संशोधन भई कायम रहेका विषयवस्तुलाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ।
१०. प्रथम चरणको लिखित परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र द्वितीय चरणको अन्तर्वार्तामा सम्मिलित गराइनेछ।
११. लिखित परीक्षा र अन्तर्वार्ताको कुल प्राप्ताङ्कको आधारमा अन्तिम परीक्षाफल प्रकाशित गरिनेछ।
१२. पाठ्यक्रम अध्यावधिक भई लागू हुने मिति: २०८०।११।०२

प्रदेश लोक सेवा आयोग, कर्णाली प्रदेश
प्रदेश निजामती सेवाको शिक्षा सेवा, शिक्षा प्रशासन समुह, अधिकृतस्तर नवौ तहको खुला, अन्तर तह र
आन्तरिक अन्तर सेवा तथा स्थानीय सरकारी सेवाको शिक्षा सेवा, शिक्षा प्रशासन समुह, अधिकृतस्तर नवौ
तहको खुला प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम
प्रथम पत्र:- खण्ड (क) प्रशासन र व्यवस्थापन **अङ्क: ५०**

१. राज्य र सरकार

- १.१. नेपालको विद्यमान संविधान
- १.२. व्यवस्थापिका, कार्यपालिका र न्यायपालिका बीचको अन्तरसम्बन्ध
 - १.२.१. कर्णाली प्रदेश व्यवस्थापिका, कार्यपालिकाको संरचना, कार्यप्रक्रिया र अन्तरसम्बन्ध
 - १.२.२. कर्णाली प्रदेशका स्थानीय तहहरूको सामान्य जानकारी
 - १.२.३. स्थानीय तहहरूको व्यवस्थापकीय, कार्यकारिणी र न्यायिक व्यवस्था र अन्तरसम्बन्ध
 - १.२.४. संघ, प्रदेश र स्थानीय तहबीचको अन्तरसम्बन्ध
- १.३. सार्वजनिक नीति तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्यांकन
 - १.३.१. कर्णाली प्रदेश र कर्णाली प्रदेश अन्तर्गतका स्थानीय तहहरूमा नीति तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्यांकन

२. सार्वजनिक प्रशासन

- २.१. सार्वजनिक प्रशासनको अवधारणा
- २.२. कर्मचारी प्रशासनका आधारभुत पक्षहरू
- २.३. आर्थिक प्रशासन: बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्यांकन
- २.४. कर्णाली प्रदेश र कर्णाली प्रदेश अन्तर्गतका स्थानीय तहहरूमा नीति तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्यांकन

३. व्यवस्थापन

- ३.१. व्यवस्थापनको अवधारणा
- ३.२. कर्मचारीमा नेतृत्व उत्प्रेरणा नियन्त्रण र समन्वयको महत्त्व
- ३.३. व्यवस्थापन सूचना प्रणाली
- ३.४. कर्णाली प्रदेशको सूचना तथा सञ्चार प्रणाली व्यवस्थापनको आवश्यकता, विद्यमान अवस्था, सम्भावनाहरू र उपायहरू

४. विकासका आयामहरू

- ४.१. विकास प्रशासनको अवधारणा
- ४.२. विकासमा जनसहभागिता र कर्णाली प्रदेशमा यसको अवस्था, समस्या तथा चुनौतीहरू
- ४.३. संघीय सरकारको आवधिक योजना र कर्णाली प्रदेश सरकारको आवधिक योजना
- ४.४. दिगो विकास र कर्णाली प्रदेशमा दिगो विकास
- ४.५. विकेन्द्रीकरण र नेपालमा संघीय स्वरूपको राज्य व्यवस्थापन
- ४.६. गरीबी न्यूनीकरण र कर्णाली प्रदेशमा गरिबीको अवस्था, न्यूनीकरणका सम्भावना, चुनौती र उपायहरू
- ४.७. सुशासन, कर्णाली प्रदेशमा सुशासनको अवस्था, सम्भावना, चुनौती र उपायहरू
- ४.८. विकासमा गैरसरकारी संस्थाहरू र ती संस्थाहरूको कर्णाली प्रदेशको विकासमा भूमिका
- ४.९. जनसंख्या तथा बसाइँसराइ र कर्णाली प्रदेशमा यसको परिवेश

५. लोकतन्त्र र मानव अधिकार

- ५.१. लोकतन्त्र र समावेशीकरण
- ५.२. कानुनी राज्य

५.३. मानव अधिकार

५.४. लैङ्गिक सवाल

५.५. आरक्षण र सकारात्मक विभेद

५.६. प्रतिनिधित्वको सिद्धान्त र समानुपातिक प्रतिनिधित्व

६. नेपाली समाज र यसको बनोट

६.१. नेपाल र कर्णाली प्रदेशका विविध जात/जाति/वर्ग/समुदायहरूको सामाजिक, आर्थिक, सांस्कृतिक र धार्मिक अवस्था र रहनसहन

६.२. आदिवासी, जनजाति, मधेशी, अपाङ्ग र महिलाहरूको वर्तमान अवस्था, उत्थानका प्रयासहरू, समस्या, समाधान र सम्भावनाहरू

६.३. दलितहरूको वर्तमान अवस्था, उत्थानका प्रयासहरू, समस्या, समाधान र सम्भावनाहरू

प्रदेश लोक सेवा आयोग, कर्णाली प्रदेश
प्रदेश निजामती सेवाको शिक्षा सेवा, शिक्षा प्रशासन समुह, अधिकृतस्तर नवौ तहको खुला, अन्तर तह र
आन्तरिक अन्तर सेवा तथा स्थानीय सरकारी सेवाको शिक्षा सेवा, शिक्षा प्रशासन समुह, अधिकृतस्तर नवौ
तहको खुला प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम
प्रथम पत्र:- खण्ड (ख) सेवा सम्बन्धी सामान्य विषय **अङ्क: ५०**

१. निजामती सेवाको व्यवस्थापन

- १.१. निजामती सेवा ऐन, २०४९ र निजामती सेवा नियमावली, २०५०
- १.२. कर्णाली प्रदेश निजामती सेवा ऐन, २०८० र नियमावली, २०८०
- १.३. कर्मचारी समायोजन ऐन, २०७५ (कार्यक्षेत्र, विधि र प्रक्रिया एवं असर)
- १.४. संघीय निजामती सेवा, प्रदेश निजामती सेवा र स्थानीय सेवा तथा यसको व्यवस्थापन

२. सार्वजनिक सेवाको व्यवस्थापन

- २.१. सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ तथा सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४
- २.२. कर्णाली प्रदेश सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०७८
- २.३. आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ तथा नियमावली, २०७७
- २.४. कर्णाली प्रदेश आर्थिक कार्यविधि ऐन, २०७४ तथा नियमावली, २०७५ (संसोधन सहित)

३. सार्वजनिक सेवामा समन्वय र अन्तरसम्बन्ध

- ३.१. अन्तरसरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ (कार्यक्षेत्र एवं असर)
- ३.२. संघ, प्रदेश र स्थानीय तह (समन्वय र अन्तरसम्बन्ध) ऐन, २०७७

४. विद्यालय तहमा सेवाप्रवाह सम्बन्धी व्यवस्था

- ४.१. स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ (कार्यक्षेत्र, विधि र प्रक्रिया एवं असर)
- ४.२. राष्ट्रिय पाठ्यक्रम प्रारूप, २०७६ र स्थानीय पाठ्यक्रम विकास कार्यान्वयन मार्गदर्शन, २०७६
- ४.३. कर्णाली प्रदेशमा विद्यालय शिक्षा सम्बन्धी नीतिगत व्यवस्था

५. नेपाल शिक्षा सेवा (गठन, समूह तथा श्रेणी विभाजन र नियुक्ति सम्बन्धी) नियमहरू, २०५०

६. शिक्षा प्रणालीको व्यवस्थापन

- ६.१. शिक्षा ऐन, २०२८ र शिक्षा नियमावली, २०५९
- ६.२. अनिवार्य र निःशुल्क शिक्षा सम्बन्धी ऐन, २०७५ तथा नियमावली, २०७७
- ६.३. प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिम परिषद् ऐन, २०४५
- ६.४. विश्वविद्यालय अनुदान आयोग ऐन, २०५०
- ६.५. विश्वविद्यालयहरूका ऐनहरू (त्रिभुवन विश्वविद्यालय र मध्यपश्चिम विश्वविद्यालय)
- ६.६. कर्णाली प्रदेशको उच्च शिक्षा सम्बन्धी नीतिगत व्यवस्था

७. शिक्षामा नीतिगत व्यवस्था

- ७.१. चालु आवधिक योजनामा शिक्षा र कर्णाली प्रदेशको चालु आवधिक योजनामा शिक्षा
- ७.२. राष्ट्रिय शिक्षा नीति, २०७६
- ७.३. दिगो विकास लक्ष्य, राष्ट्रिय कार्यढाँचा र शिक्षा सम्बन्धी लक्ष्य, सूचक र दिगो विकास लक्ष्यको स्थानीयकरण
- ७.४. कर्णाली प्रदेशमा अनौपचारिक शिक्षा, प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा र प्रारम्भिक बालविकास शिक्षा सम्बन्धी नीतिगत व्यवस्थाहरू

द. शिक्षामा सञ्चालित मुख्य मुख्य कार्यक्रमहरू

द.१. विद्यालय शिक्षा क्षेत्र योजना (२०२२/०२३-२०३१/०३२)

द.२. उच्च शिक्षाको क्षेत्रमा संचालित कार्यक्रमहरू (उद्देश्य, लक्ष्य र कार्यक्रम)

द.३. कर्णाली प्रदेशमा प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिमका क्षेत्रमा संचालित कार्यक्रमहरू (उद्देश्य, लक्ष्य र कार्यक्रम)

द.४. विद्यालय स्वास्थ्य तथा पोषण कार्यक्रम

द.५. कर्णाली प्रदेशका विशिष्टीकृत शैक्षिक कार्यक्रमहरू

--The End--

प्रदेश लोक सेवा आयोग, कर्णाली प्रदेश
प्रदेश निजामती सेवाको शिक्षा सेवा, शिक्षा प्रशासन समुह, अधिकृतस्तर नवौ तहको खुला, अन्तर तह र
आन्तरिक अन्तर सेवा तथा स्थानीय सरकारी सेवाको शिक्षा सेवा, शिक्षा प्रशासन समुह, अधिकृतस्तर नवौ
तहको खुला प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

द्वितीय पत्र:- प्राविधिक विषय

पूर्णाङ्क: १००

1. Educational Policies and Planning

- 1.1 Educational policies: Issues, Formulation process and Analysis
- 1.2 Education policy implementation and Evaluation
- 1.3 Integrated Educational Management Information System (IEMIS) Major issues/challenges and its implication
- 1.4 Educational planning: Issues, Planning process and Implication
- 1.5 Macro and Micro level Education Plan

2. School curriculum and assessment

- 2.1. Principles and Issues of curriculum development and Implementation
- 2.2. Design, development and delivery of curricular materials
- 2.3. Instructional planning, educational materials and their uses
- 2.4. Student assessment concept and practice
- 2.5. Examination and Assessment: Problems and issues

3. Teacher Management and development

- 3.1. Teacher management: Planning, Licensing, Recruitment and Issues in the context of federalism
- 3.2. Different models and practices of promotion and career development
- 3.3. Capacity development issues and way forward

4. School governance

- 4.1. School governance: concept, importance, types and issues
- 4.2. Principles and practice in educational management
- 4.3. Modalities for stakeholder participation in school management
- 4.4. Financial audit, social audit, citizen charter and grievance management

5. Financing in education

- 5.1. Education financing in Nepal: Concept, approaches, trends and issues
- 5.2. Resource targeting to the special need-groups
- 5.3. Constitutional commitment and cost-sharing in education
- 5.4. Private sector involvement in education and its implications
- 5.5. Support of development partners in education
- 5.6. Project based funding and its implications
- 5.7. Priorities for resource allocations among different sub-sectors of education

6. Higher education and its management

- 6.1. Higher education concept and role
- 6.2. Issues associated with the management of higher education-Quality/Relevance, Access/Equity, Efficiency and Brain-drain
- 6.3. Dynamics of autonomy and accountability in the management of higher education
- 6.4. Financing of higher education
- 6.5. Modalities of public-private partnership in higher education
- 6.6. Models of university education (deemed, open, affiliated)

7. Management of Technical Education (TE) and Vocational Training (VT)

- 7.1. Concept, international practice and issues
- 7.2. Technical education and employment promotion
- 7.3. Poverty alleviation and vocational training
- 7.4. Management of TE and VT
- 7.5. Financing of TE and VT
- 7.6. Partnership with private sector in the provision of TE and VT
- 7.7. Issues associated with the management of TE and VT
- 7.8. Issues and opportunities associated with the management of TE and VT in the context of Karnali province

8. Management of Non-Formal Education

- 8.1. Concept and approaches to Non-Formal Education (NFE)
- 8.2. NFE program its link with poverty alleviation and people empowerment
- 8.3. Community Learning Centre (CLC) and its contributions for rural development
- 8.4. Continuous learning and life-long education and National Qualification Framework (NQF)
- 8.5. Role of federal, provincial and local government, NGOs/CBOs and local community in the management of NFE
- 8.6. Issues associated with the management of NFE
- 8.7. Multi-literacy and Issues associated with the management of NFE in Karnali province

9. Educational services Delivery

- 9.1. Perspectives of quality education
- 9.2. Defining and measuring quality in educational services
- 9.3. Mechanism for improving quality education (Supervision, Monitoring, Mentoring)
- 9.4. Efficiency in the provision of educational services
- 9.5. National Assessment of Student Achievement (NASA) and School performance audit

10. Research and development in education

- 10.1. Different approaches to educational research
- 10.2. Purposes of research in education (formative and summative)
- 10.3. Use of research in policy formulation, planning and program development
- 10.4. Role of educational research in bringing innovation in educational programs
- 10.5. Assessment of findings and implementation of national and provincial (Karnali) research studies in education sector

11. Institutional capacity for effective service delivery

- 11.1. National education management system
- 11.2. Assessment of institutional arrangement in the context of federalism in Nepal
- 11.3. Effective utilization of institutional capacity
- 11.4. Requirement and models of Human resource development
- 11.5. Sustainability in institutional arrangement and human resource development

12. Recent trends in education

- 12.1. Democracy and education
- 12.2. Equality of educational opportunity and results
- 12.3. Global perspectives in education (diversity education, peace education, tolerance)
- 12.4. Promotion of local knowledge and technology
- 12.5. Modern technology in education

13. Crosscutting issues in education

- 13.1. Gender in education
- 13.2. Child right and education
- 13.3. Poverty alleviation and education
- 13.4. Special Needs Education
- 13.5. All-round development of children and provision of ECD programs
- 13.6. Participation of females and special need-groups in educational management
- 13.7. Distance and Open Learning (DOL)
- 13.8. Education and Sports: Holistic personality development
- 13.9. Civic Education
- 13.10. Learning through social media and positive encouragement

---The End---